

SYLLABUS

INTERNATIONAL EUROPEAN
UNIVERSITY

EUROPEAN SCHOOL
OF BUSINESS

SYLLABUS

Дисципліна				
			Філософія економіки	
Викладач (-і)				
			Зайцев Юрій Кузьмич, доктор економічних наук, професор, професор кафедри менеджменту, фінансів та бізнес адміністрування	
Профайл викладача (-ів)				
			https://business.ieu.edu.ua/pro-yemsh/struktura-kafedry-vykladachi/kafedry/kafedra-menedzhmentu#zzz-003	
Консультації				
Очні консультації		Четвер 12:10-13:30		
Онлайн консультації		Четвер 12:10-13:30		
Контактний телефон				
			+380 50 559 64 71	
E-mail				
			yuriizaitsev@ieu.edu.ua	
Сторінка дисципліни				
			https://business.ieu.edu.ua/navchannia/orhanizatsiia-osvitnoho-protsesu/robochi-prohramy/bakalavrat	
Форма підсумкового контролю	залік	диференційований залік	екзамен	
		☒	☐	☐

SYLLABUS

1

Коротка анотація дисципліни

Формування якісно нового етапу розвитку економіки та суспільства, базову основу якого складає цифрова економіка, штучний інтелект, тощо, окреслює нові вимоги до сфери вищої освіти, до наукових компетентностей бакалавра з будь-якої спеціальності і, зокрема, з менеджменту.

Фахівець рівня бакалавр повинен свідомо орієнтуватися в інформаційному та науковому міждисциплінарному просторі, оперативно та системно сприймати виклики і ризики майбутнього в економічній, соціально-економічній і соціально-трудовій сфері людського життя, породжувані четвертою промисловою революцією, розвитком нанотехнологічних технологій, розуміти природу, функції та роль у сучасному економічному розвитку позаекономічних чинників, таких як морально-етичні, ціннісні, цивілізаційні тощо. По-за глибоким розумінням сутності та ролі філософського, цивілізаційного, системного підходів до пізнання закономірностей розвитку оточуючого нас середовища, як методологічних інструментів, що формують самостійне глибоке наукове мислення, неможливо визначити і парадигмальні засади власного розвитку, розвитку бізнесу та бізнесів, суспільства, держави, тощо.

Грунтовне вивчення дисципліни «Філософія економіки» дасть змогу студенту навчитися системно мислити при аналізі будь-якої проблеми економічного, соціального, політичного, філософського характеру. Адже, як сказав ще давньогрецький філософ Геракліт: значна обізнаність не означає мудрості, мудрість – це розуміння підвалин і причин. Пізнання філософських основ сутності функціонування та розвитку економіки, економічних відносин між суб'єктами економічного життя, глибинних засад, що визначають специфіку сучасної системи мотивації до праці, дозволить студенту зробити крок до системного розуміння природи, тенденцій і перспектив якісних змін у всіх складових сучасного глобалізованого суспільства, отже зробить його мудрішим, креативнішим, здатним приймати обгрунтовані, конструктивні рішення на засадах відповідних цивілізаційних принципів та ціннісних орієнтирів.

2

Передумова вивчення дисципліни

Програма дисципліни базується на знаннях отриманих при повній загальній середній освіті або за диплому молодшого спеціаліста.

SYLLABUS

3

Мета та цілі дисципліни

Метою вивчення дисципліни «Філософія економіки» є формування у майбутніх бакалаврів розуміння природи, ролі, сили та значення конструктивних ціннісних орієнтирів розвитку економіки та суспільства на засадах традиційних цивілізаційних принципів в умовах системних трансформацій сучасної економічної системи та метасистеми і, на цій основі, вміння визначати способи гуманістичної, людиноцентричної спрямованості своєї майбутньої діяльності.

Основні цілі вивчення дисципліни:

- формулювати засади та принципи взаємодії різних суб'єктів економічного життя на основі певних загальноприйнятих у суспільстві цивілізаційних норм і ціннісних орієнтирів їх поведінки;
- розуміти роль позаекономічних чинників появи, розвитку та зняття суперечностей у процесі економічного та соціального розвитку суспільства на основі сприйняття граничних морально-етичних норм співіснування та розвитку індивідів і суспільства, які не можна переходити за будь-яких умов;
- орієнтуватися у складних діалектичних процесах взаємодії та взаємозалежності різних суб'єктів та різних сфер суспільного життя з позицій визначення найбільш раціональних, ефективних та цивілізованих методів і форм прийняття рішень;
- пізнати логіку, діалектику та можливі наслідки виникнення, функціонування та розвитку перетворених і переключених, зрадливих форм для оптимального соціально-економічного розвитку людини та людства.

Набуті знання та уміння дадуть змогу фахівцю більш глибоко розуміти сутність та логіку розвитку соціально-економічних процесів; виконувати самостійні дослідження в сфері суспільних наук; вміти творчо оцінювати суспільні й економічні явища та визначати способи їх конструктивної трансформації.

4

Результати навчання

- ПРН 1. Критично осмислювати, вибирати та використовувати необхідний науковий, методичний і аналітичний, правовий інструментарій для управління в непередбачуваних умовах;
- ПРН 2. Ідентифікувати проблеми в організації та обґрунтовувати методи їх вирішення;
- ПРН 11. Забезпечувати особистий професійний розвиток та планування власного часу;
- ПРН 14. Вміти проводити дослідницьку роботу та аргументувати власну точку зору;
- ПРН 17. Розуміти роль позаекономічних чинників появи, розвитку та зняття суперечностей у процесі економічного та соціального розвитку суспільства на основі сприйняття граничних морально-етичних норм співіснування та розвитку індивідів і суспільства, які не можна переходити за будь-яких умов;

5

Кредити ECTS

4 кредити ECTS / 120 академічних годин

SYLLABUS

6

Структура дисципліни

Назви змістових розділів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб.	інд.	с. р.		л	п	лаб.	інд.	с. р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовний розділ 1. Основні етапи становлення та розвитку філософії економіки як науки												
1. Вступ. Філософія - мати системи наук сучасного суспільства	10	2	-	-	-	8	18	2	-	-	-	16
2. Діалектика співвідношення об'єктивної логіки економічного розвитку та суб'єктивного мислення в економічних дослідженнях	10	2	-	-	-	8	16	-	-	-	-	16
3. Сучасне суспільство та економіка: діалектика взаємозалежності можливостей і методологія її пізнання	12	2	2	-	-	8	20	-	2	-	-	18
4. Цінності: характеристика поняття, ролі, функцій, суперечностей у визнанні та сприйманні	12	4	2	-	-	6	18	-	2	-	-	16
5. Філософські проблеми мотивації економічної діяльності людини та суспільства в умовах системної трансформації способів виробництва	14	4	2	-	-	8	16	-	-	-	-	16
6. Філософський і цивілізаційний підходи до аналізу сучасних економічних проблем та шляхів гармонізації соціальної і ринкової справедливості	12	4	2	-	-	6	16	-	-	-	-	16
Разом за змістовим розділом 1	70	18	8	-	-	44	104	2	-	-	-	98
Змістовий розділ 2 Філософські принципи формування нової методологічної парадигми економічних досліджень в умовах системної трансформації сучасного суспільства.												
7. Філософія та парадигмальне мислення: «парадигма» досліджень як засаднича основа спрямованості пізнавального процесу	12	2	2	-	-	8	16	-	-	-	-	16
8. Філософські проблеми визначення конструктивної парадигми у наукових дослідженнях, в управлінні та політиці в умовах становлення цифрового суспільства	12	4	2	-	-	6	-	-	-	-	-	-

7

Перелік обов'язкових завдань

1. Вступ. Філософія - мати системи наук сучасного суспільства.
2. Діалектика співвідношення об'єктивної логіки економічного розвитку та суб'єктивного мислення в економічних дослідженнях.
3. Сучасне суспільство та економіка: діалектика взаємозалежності можливостей і методологія її пізнання.
4. Цінності: характеристика поняття, ролі, функцій, суперечностей у визнанні та сприйманні.
5. Філософські проблеми мотивації економічної діяльності людини та суспільства в умовах системної трансформації способів виробництва.
6. Філософський і цивілізаційний підходи до аналізу сучасних економічних проблем та шляхів гармонізації соціальної і ринкової справедливості .
7. Філософія та парадигмальне мислення: «парадигма» досліджень як засаднича основа спрямованості пізнавального процесу.
8. Філософські проблеми визначення конструктивної парадигми у наукових дослідженнях, в управлінні та політиці в умовах становлення цифрового суспільства.
9. Принципи «нової» філософії ціннісних орієнтирів цілей, методів і форм економічного розвитку у глобалізованій економіці в епоху розгортання четвертої промислової революції.
10. Методологія пізнання сутності, ключових ознак та елементів архітектури цифрової економіки як системи. Філософія головних завдань менеджменту епохи цифрової економіки.

8

Перелік вибірових завдань

1. Гуманітарна парадигма в філософії нам
2. Філософія меркантилізму. Стратегія філософської думки епохи «спраги наживи».
3. Епоха модерна: економіка у філософії соціального буття
4. Ідея свободи: власність і людина.
5. Парадигма раціоналізму: розсудок. Розум. Діяльність. Постулат егоїзму: вигода в якості моралі.
6. Філософія епохи становлення «економічного» суспільства: філософія капіталу, моралі та «економічної людини» в умовах розгортання ринкової системи господарювання
7. «Дух» капіталізму у В. Зомбарта та С. Булгакова.
8. Англійська школа неокласики: прагматизм і людська діяльність.
9. Аналітична філософія Л. Вітгенштейна та її значення для подолання кризи ліберальної економіки. Модель людини: індивідуальне верус суспільне.
10. Філософія праксеології Л. фон Мізеса.
11. Філософія теорії сучасного інституціоналізму.
12. Сучасна наука та її філософія. Критеріальні ключові ознаки та принципи сучасної науки.

9

Ознаки дисципліни

Термін викладання	Семестр	Міжнародна дисциплінарна інтеграція	Курс рік (навчання)	Цикли: загальної підготовки/ професійної підготовки/ вільного вибору
1 семестр	4 семестр	так	2 курс	Цикл вільного вибору

SYLLABUS

10

Система оцінювання та вимоги

У процесі вивчення дисципліни здійснюється поточний та підсумковий контроль знань студентів.

Підсумкова оцінка у формі заліку виставляється відповідно до сумарного рейтингу студента.

QR Code: <https://ieu.edu.ua/docs/pol-mark-esb.pdf>

За результатами поточного контролю протягом семестру студент може отримати максимально – 100 балів, мінімальна сума балів, що дозволяє студенту бути атестованим з дисципліни – 60 балів.

Співвідношення між національними та ЄКТС оцінками і рейтингом студента:

QR Code: <https://ieu.edu.ua/docs/pol-mark-esb.pdf>

11

Умови допуску до підсумкового контролю

Мінімальна кількість балів, яку повинен набрати здобувач освіти за поточну навчальну діяльність за семестр для допуску до підсумкового контролю – 36 балів. Оцінка за дисципліну визначається як сума підсумкового балу за поточну діяльність та балу за підсумковий контроль і виражається за багатобальною шкалою.

Оцінка з дисципліни, яка завершується заліком, визначається як сума балів за поточну навчальну діяльність (не менше 36), бали за індивідуальну самостійну роботу здобувача освіти (не більше 6) та балів за залік (не менше 24).

Загальний бал з дисципліни становить 100. Сумарна оцінка за вивчення дисципліни виставляється за національною та європейською шкалою.

Підсумковий контроль у формі заліку проводиться після завершення вивчення усіх тем дисципліни і складається здобувачами освіти у період залікової сесії.

QR Code: <https://ieu.edu.ua/docs/050.pdf>

12

Політика дисципліни

Для продуктивної навчально-пізнавальної діяльності студентів при вивченні дисципліни здійснюються актуальні лекції та семінари у вигляді презентацій, робота в групах, семінарів-дискусій.

На заняттях та під час перебування в університеті студент повинен поважно ставитися до викладачів, співробітників та інших студентів, відвідувати заняття згідно з розкладом, приходити вчасно і не залишати аудиторії без дозволу викладача. Необхідно виконувати всі академічні завдання і роботи у визначені терміни.

Викладач, у свою чергу повинен постійно підвищувати свій професійний рівень, педагогічну майстерність, загальну культуру, забезпечувати умови для засвоєння студентами навчальних програм на рівні обов'язкових вимог щодо змісту, рівня та обсягу освіти, сприяти всебічному професійному розвитку студентів. Обов'язково дотримуватися навчально-тематичного плану, не спізнюватися на заняття, не допускати жодних проявів корупції, дискримінації, булінгу, цькування та утиску прав здобувачів освіти.

SYLLABUS

13

Політика щодо пропусків занять

Студент, який з поважних причин, підтверджених документально, не підлягав поточному контролю має право пройти поточний контроль у двотижневий термін після повернення до навчання.

Студент, що був відсутній на заняттях без поважних причин, не брав участі у заходах поточного контролю, не ліквідував академічну заборгованість, не допускається до підсумкового семестрового контролю знань з цієї дисципліни, а в день складання іспиту в екзаменаційній відомості науково-педагогічним працівником виставляється оцінка «недопущений». Повторне складання іспиту з дисципліни призначається за умови виконання всіх видів навчальної, самостійної (індивідуальної) роботи, передбачених робочою навчальною програмою дисципліни, і проводиться згідно із затвердженим директором графіком ліквідації академічної заборгованості.

QR Code: <https://ieu.edu.ua/docs/050.pdf>

15

Політика дотримання академічної доброчесності

Учасники освітнього процесу керуються принципами академічної доброчесності QR Code: <https://ieu.edu.ua/docs/011.pdf>

16

Поради з успішного навчання на курсі

Головне – це опрацювання матеріалів лекцій і виконання завд навчальним планом. На цій основі завдяки вашим здібностям та наполегливості успіх гарантовано!

Основна (базова):

1. Геєць В. М. Суспільство, держава, економіка: феноменологія взаємодії та розвитку : монографія / В. М. Геєць; Інститут економіки та прогнозування НАН України. – К., 2009. – 863 с
2. Базилевич В. Д. Метафізика економіки / В. Д. Базилевич, В. В. Ільїн. – К.: Знання, 2007. – 718 с.
3. Базилевич В.Д., Ільїн В.В. Філософія економіки. Історія / В.Базилевич, В. Ільїн. – К.: Знання; М.: Рыбари, 2011. – 927 с.
4. Філіпенко А.С. Основи філософії та методології економічної теорії : навчальний посібник / А. С. Філіпенко. – К. : ВПЦ «Київський університет», 2018. – 262 с.
5. Зайцев Ю. К., Москаленко О. М. Сучасна політична економія як теоретична основа економічного розвитку суспільства: у 2 кн. - Кн. 1. Філософсько-методологічні засади архітекτονіки предмета сучасної політичної економії: монографія / Ю. К. Зайцев, О. М. Москаленко. - Київ: КНЕУ, 2018. - 397, [3] с.
6. Зайцев Ю. К., Москаленко О. М. Сучасна політична економія як теоретична основа економічного розвитку суспільства : у 2 кн. — Кн. II. Сучасна політична економія як методологічна парадигма економічної політики розвитку у глобалізованому суспільстві: монографія / Ю. К. Зайцев, О. М. Москаленко. – Київ: КНЕУ, 2020. - 251 с.
7. Yurii K. Zaitsev. Chapter Cwo. The Fourth Industrial Revolution as a Motivator for a Qualitative Leap in a Country's Productive Capability: International Experience, and Challenges and Risks for Ukraine // Productivity of Contemporary Economies: Theory and Evidance. Edited by Anton S. Filipenko, Oleksandra M. Moskalenko and Yurii K. Zaitsev. This book first published 2021. Cambridge Scholars Publishing. - P. 15-35. (257 p.)
8. Zaitsev Yurii, Moskalenko Oleksandra. Modern society and economy: the dialectics of interdependence of possibilities and the methodology of its cognition // Economic Studies. – 2017. – № 4. (1,47 д.а.) Scopus. - Bulgarien Academy of Sciences Research Institute – Q 2.
9. Yuri Zaitsev Oleksandra Moskalenko. «Civilization Principles of Transformation of Values of Economic and Society Development under the Conditions of Artifical Intelligence Expansion» // Икономически Исследования. Economic Studies. Volume 31 (8), 2022 – С. 65 – 86. Scopus.
10. Зайцев Ю.К. Трансформація ціннісних орієнтирів розвитку сучасної економіки: форми прояву, проблеми та перспективи // Економічна теорія і право: зб. Наук. пр. / редкол.: А.П. Гетьман та ін. - Х.: Право, 2016. - № 3 (26). - С. 11-26.

SYLLABUS

Допоміжна:

1. Зайцев Ю. К. Системна парадигма та аналіз соціального ринкового господарства: Монографія / Ю. К. Зайцев. – Чернівці: Золоті литаври, 2000. – 288 с.
2. Зайцев Ю.К. Соціалізація економіки України та системна трансформація суспільства: Монографія / Ю. К. Зайцев. – К.: КНЕУ – 2002. – 188 с.
3. Зайцев Ю. К. Сучасна політична економія (проблеми та інституційне поле предмета і методології досліджень): навч. посіб. / Ю. К. Зайцев, В. С. Савчук. – К.: КНЕУ, 2011. – 337 с.
4. Зайцев Ю. К. Політико-економічна обмеженість сучасного неолібералізму та можливі шляхи її подолання / Ю. К. Зайцев // Вчені записки. Збірник наукових праць. 2013. № 15. – С. 8-14.
5. Зайцев Ю.К. Теоретико-методологічні проблеми використання міждисциплінарних підходів в сучасних економічних дослідженнях / Ю. К. Зайцев, О. М. Москаленко // Актуальні проблеми економіки. – 2016. – № 3. – С. 5-15.
6. Зайцев Ю. К. Субстантивистська школа, або політична економія Карла Поланьї, та її місце у пізнанні природи сучасних чинників економічного розвитку // Україна: аспекти праці: науково-економічний та суспільно-політичний журнал. – 2011. – № 4.
7. Зайцев Ю.К. Людиноцентрична парадигма сучасної економіки як умова сталого розвитку суспільства // Ефективна економіка. № 2. 2013. - Електронний ресурс. – 20 с.
8. Зайцев Ю.К. Рушійні сили цивілізації та економічний розвиток: особливості дослідження і використання // Формування ринкової економіки. Збірник наукових праць. - № 31. – К., 2014. – С. 34 - 45.
9. Зайцев Ю. К., Москаленко О. М. Сучасна економічна теорія і цивілізаційні чинники економічного розвитку // Економічна теорія: науковий журнал. - 2014. - № 4. - С. 107 — 119. - 0,8 д.а. Index Copernicus International.
10. Зайцев Ю.К. Теоретико-методологічні проблеми використання міждисциплінарних підходів в сучасних економічних дослідженнях / Ю. К. Зайцев, О. М. Москаленко // Актуальні проблеми економіки: Науковий економічний журнал. – 2017/1. – № 3. – С. 8–18.
11. Зайцев Ю. К. Політична економія постіндустріального суспільства // Економічна теорія. - № 1. 2019. Науковий журнал. (Copernicus). - С. 20-42.
12. Зайцев Ю. К. Проблеми збереження людиноцентричної парадигми економічного розвитку в умовах розгортання революції 4,0 // Сфера зайнятості і доходів в умовах цифрової економіки: механізми регулювання, виклики та домінанти розвитку: зб. тез доповідей учасників Міжнар. наук.-практ. Конф; 23-24 жовт. 2019 р. - К.; КНЕУ, 2019. - С. 152-155.- 327, [1] с..
13. Зайцев Ю. К. Трансформація цивілізаційних функцій праці в умовах нанотехнологічних революцій і цифрової економіки // Збірник тез доповідей учасників Міжнародної науково-практичної конференції 11-12 листопада 2020 року. Київ, КНЕУ, 2020. - С. 81-84.
14. Зайцев Ю. К. Праця, потреби та ціннісні орієнтири людини в умовах становлення епохи глобальної цифрової економіки // Всеукраїнська науково-практична конференція «Соціо-економіка та менеджмент: стан, тенденції, управлінські рішення» - 11 травня 2022 року, Київ, КНЕУ. – С. 51-56.
15. Зайцев Ю. К. Політична економія сучасного стратегічного менеджменту // Соціально-трудові відносини : теорія та практика. Volum 12. 2022. – р.р. 41 – 49.
16. Основи економічних знань. Базовий підручник для студентів вищих навчальних закладів неекономічних спеціальностей / за ред.. Павленка А.Ф., Савчука В.С., Зайцева Ю.К. - Харків: Фоліо, 2014. - 762 с. – Розділ 1,2,3.